د ملا امیر دیوان

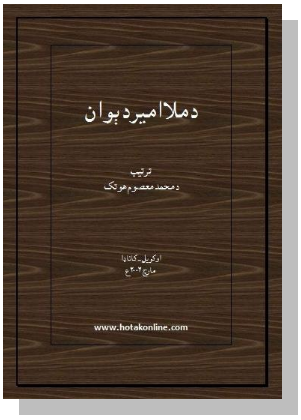

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۶۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دیوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبي دتولوپتيوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلو څومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۶۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاريې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودڅورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشمو کلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتوپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښاد محمد حلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزید روښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانښاد سرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمد برېڅ زوی نوراحمد برېڅ هم دپښتو ژبې لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمد برېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانښاد پوهاند ډاکټرنوراحمد برېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورې لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمد برېڅ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانښاد سلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یاداښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دیوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــورږ (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یو شاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دې . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي " .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یو سړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جدیدی)) پراېښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (څمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبايي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګويي ده　　په قرآن کښې بيان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل.
دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه يې ځوځايه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـــايه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـــه نهرسراج نهرا علی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـعبدالحي پوهاند ـدافغانستان تاریخي پېښلیک ـ۲۲۲مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پــوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پــــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــــهال پرخپل زړکي کړه
اوبــــــــــــوه یې په چشمه د شـــریعت
اســـــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــــره داحـــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. "

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق" تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوخوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

8 دنومورې مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګی یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل "ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ "خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دیوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفي په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عموومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

نن مشغول شه په الحمدو په ثنا
په دهان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هر بنده لره لازم ثناګويي ده
په قرآن کښي بيان کړي پاک مولا
صد درود و صد سلامه دي انعام وي
له ما خواره امتي پر خپل پېشوا
هم پر آل هم پر اصحابو دده باندي
هم پرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهر باطن الف شوي مردانه يي
په لباس د (ج) په پټ شي سرتپا[9]
که د(ز) نسبت دي وکړو خپل نفس ته
پر دغه تقصير همېش کوه ژړا
نبه محکمه پيا له نوش د قناعت کړه
بي صبري ده بدبختي لويه بلا
شفقت د فقير وعظ و نصيحت دی
زياتي نه لري قدرت دضرب پرچا
راشه و نيسه محکم دربار محکمه[10]
ځان ورګډ کړه په مجلس داوليا
هرګناه لره زنګونه پرزړګي دي
آئينه دزړه له زنګه کړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کړه
د توحيد پر لارتلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظرد کامـــــــــــــلانو مي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
دا هــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــه دزماني یم
دېرمستان رندانـــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــوان دي دخوبان زما
منتـــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانـــــووته نه شي
دواړه کـــــونه دي پرېږي ایښې پرجانان زما
شابس شابس دعــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شــــوم دمطلـــــوب
په کـــال سلب شـــوم مســــلوب
هســــي رنځ راباڼـــدي راغـــــی
په مثـــال لـــــکه ایـــــوب
دعشـــــق دارنـــګ ســــخته زورده
بې بصرکړئ[14] عشــــــق یعقـــــوب
که معشـــــوق هرڅوجفــــاکـــړي

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتې دي.

[13] تې = ته يې

[14] کړئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشــــق تــــه وي مرغــــــــوب
عاشقـــــان چــــي همېـــــــــش ژاړي
بيمـــــــاران دي پــــــه مقـــلـــوب
لــــه دې رنــــــځه به روغ نــــه شــــي
بــــــې دیـــــــداره د محـــبوب
د عشـــــق هســــــــي غـــــالب کار ده
خـــوار عاشــــق کاندي مغلــــوب
پختــــــه کـــــار عاشـــــق هغـــه ده
چي خپـــل عشــــق کانــــدي محجوب
کـــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بــــه يــــې نه بـــولــي کتُــــب
ربـــــه عشـــــق مي پوشــــــيده کړې
هـــم پر شــــرق هـــم پر غـــروب
لــــه نقصـــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفـــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غريب بيـــان کوي له عشقـــــه
په مثـــــال لکــــه مرغــــه اخلـي حبوب[16]

❊❊❊

له کاملــــه پيالـــــه نوش کــــه په شتـــــاب
پرهېزي شــــه لـــــه ګنـــا کــــه اجتنــــاب
خپــــل باطن کــــړه پاکـــــيزه له هره خُبثه
ځان لايــق کړه چـــي منظور شــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــګ په ظاهر ږېر آراستــــه وي
په باطــــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

15 دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
16 حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټينګ پر شريـــعت شه که دانا يې
په شريـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـړه
د صديـــق د سيني بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق د بحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال د جانان غـــــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــه تصديق وکـــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه بيز بايد ولوستل سي.
18 اصل: هغه بختور ده چي ظاهر باطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانوبه ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیازېب وزېنت
بي بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بي له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصودتېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبوه يې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی خلورخپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره داحــــــــال دحقیقت
تـــــــرعرش پــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لـــرې استقامت
نن دي واردئ که پوهېږې دقــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــوانګري وقناعت
کــــه راه رویې ســــــم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بـــې شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېردي
هیڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــرک دجماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له بنه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســـرتر پایـــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــــأ دئ کــــه خبریې
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم یې زرغــــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی یې قـــدر ډېر دئ
وربخښلئ یې امت نــــاز یې چــــلان خوت
ګفتګوی د ګـــــوی مګوی یې سره وکـــــړ
ګـــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګـــــــوی خبري پټي له هــــــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کــــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالــــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کــــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پــــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــــــر ونهی ته ول پــــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
[26] لري = لره یې ، ته یې
[27] فرض کلمه دلته دوې څپې باید ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمــــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خــــــــــوار عاشق کــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانــو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تـــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــومنان مې مقبولین پـــــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زمـوږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښن) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کــــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتــــــه قـــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نـــه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافــــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېربږه لـــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــه پــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځان ساتي له هر زیان کج
اول ځان ته نصیحت کړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکئ[31] د هر تاوان کج

***

عاشقان سینه سوزان غواړي قدح
و دربارته دي ولاړ نالان ګریان غواړي قدح[32]
هر عاشق چي د هجران ترمقام تېرشي
ګویا نوی شو پیدا، وایم نشرح[33]
بې صبری، راخخه هېر صبر سکون کړ
اوس له ډېري تلوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب په جوش خروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غرق زه یم فرح
خامکاران دي زیانکاران تر هغه وخته
چي تمیز و رمعلومېږي د نیکی، هم د اقبح
چي آهن رنګه جوش و نه که په اور کښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي به قلف شي په افتح
که د عشق په اور کښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نور به دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت د رسول باغ زه یې باغبان یم
(ملا امیر) بې ډنګوي هم په ضمني هم په صرح

***

د فراق زهرمي نوش کړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 دا غزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یو راز نظم دئ، چي د هلک د زېږېدلو پروخت د خوشالی په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شــــــوهفته يي لکـــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــادوا د هــــــــر مرض ده
پــــــــه کارنه لـــــــرم دوا دهنداوجلـــخ[36]
دوصال کوخه دي کـــــوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان پــــــــه مـــــــــخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يــــــــم چي پـــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي که پـــــه سلـــخ[37]
هسي ګــــــــــرم ده بازاردعـــــــــاشقانو
ســــــــوړبه نه شي دسياه بند په يخ کلـــخ[38]
وعـــــــاشق ته يي ژړا پـــــــه برخه ورکړه
تل بـــــــــه ژاړي چي پـــــه زړه يي خنجرخرخ
هـــــرګياه مي پــــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېرخـــــــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مـــــــــوروپلارو تـــــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــــرتبه بـــــــه دي کـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کـــــــــړی په قرآن کښي
دوالديــــــــــــنودئ حق ډېروباســــــــه غچ
بيامي حق داســـــــــتاذانـــــــوده بې شماره
ښــــــــه محکم يي ټينګـــــوه لکه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــــرهــــــــرچادعلــــــــماوو

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته اوسلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خوپه پښتوپرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــــيراث يې وړی دئ پـــــــه پچ
یومومن پـــــــــربل مومن لـــــــري حقونه
ښه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تـــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفاروســــــره دئ زمـــــــــوږدين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړي
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلــــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــــه ګــــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هــــــــرخونصيحت کړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــــرګی درلـــــــره راغی ژوندون هيڅ
که وصـــــــال درلــــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پــــــــه قيل وقال ډېرخــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقــــــــال مرګ ژوندون هيڅ
که طاعت دې پـــــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پــــــه درياب کښې
بې دريابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41]هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا کـــــــــړی پــــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ډېـــــــــري دميسون[42] هيـــڅ

---

[40] تچ: دغوزاربډلو ، لوبډلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غــــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــــواخون هيڅ
که عـــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مــرادېي ته يي
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــــه صفت مه شـــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذ طــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشراف ـــــــــونه ادب کړه
خبردارشــــــه چي اوازنه کـــــــړي بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــرت کــــــړه که دانايي
پــــــه کارنه ده ددنـــــــيادړ بربست وبند
پردنيابــــــه پاته نه شي هيڅ وکــــــــړی
که دمت حکم پــــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکـــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــــړه دطاعت په لــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنیٔ له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبدشي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهرچاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بند مه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبرلره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کاره ده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بي وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

---

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

45 اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پــــــه بهارزود
دغج جهاززراته جوړکـــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهیږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــــقام پـــرمنصوراغی
څني ورک فـــــــرق دواجدهــــــــم دموجود
خـــــــواربنده ده درمانده په دوه جـــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــــړه ټینګه تـــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکــــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــــه پاره
پـــــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــــرباطن ده
کــــه تاریک وي کـــــه صفاوي کـــه کســاد[49]
هـــــــــــــرسړی چي دپاکانو مجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــــړي له هــــــرخبثه له فساد
هـــــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــــــدرډېروي تـــــــــرشمشاد
که څـــــــــوک وکاندي نـــــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نــــــــــورمقصودهـــــــمه برباد
غیروباســــــــــــه له میانه پـــــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانو یوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یا یې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــه يې معمورشي پــه خپل مراد
ددنيا پــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پــــرسمند ګاهي افتاد
هـــغه تخت چي په هـــوا د سليمان تـئ[50]
خوآخــــرزيرزمين شـــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کــــړه دنيا پــه دين شو ښاد
هــــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
يـــوناقص ده بل کامل که لـــــري ياد
داناقـــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــه کامله ټينګوه ناقـص نامــــراد[51]
کامــــلان چي جستجوى دآخـــرت کړي
نيک عـــمل يې دئ تـــوښه دلاري زاد
اول ځــــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـده) ژاړه پــــه فـــرياد[52]

***

کلـــــمه مي ده ويلي مــــاپـــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيدا شــــوه دادنيامحمد
(وه) راغــــلي ډېردينونه تــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــرهـــرچامحمد
نه زمين ونه اســـــمان نه عـرش وکرسي
امکان نه لـــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــړې بلندي پـــه دواړوکونو

---

50 تئ = تلئ
51 نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فايده
52 اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستا محمد
تـــــــه سبب يې د هـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګــــــــــرېوان به ټينګوم پاکه حبيبه
ستا ګرېوان مې شــــــريعت مصطفا محمد
د وحدت په زمــــــانه کې تـــوره شپه وه
تاريکه شوله زايله چې دې نور کړه تجلا محمــد[53]
چې پيدا کړ پاک سبحان نـــــور د حبيب خپل
د معشوق يې انعام د رکـــړئ ياک مولا محمد
ته د غيبو خــــزانه وې پــــــه وحدت کښې
له وحـــــدته رابيرون شـــوې پر دنيا محمد
مــــابنده لـــــره لازم چې تل شاکـــريم
چې مشغول يــــــم په ثنا وصفت ستا محمد
اميدوار د شـــــــفاعت د پاک رســــول يم
که شفيع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کــــړئ د جــمله وو انبيا محمد
يـــــــولک خيرويشت زره دي لښکــرومقرر
ته د ټولو هــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستا په دين سرې[55] منســـوخــــه کل اديان کړه
ستا رب مرحــوم کـــــــړی په رشتيا محمد
ډک روی د زمين ولـــــــه غـــفلته يا سروره
ستا د دين روښنايي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

53 دانيم بيتی د غزل ترنورو بيتو ځلورځپې زيات دئ.

54 اصل: که دی شفيع شو ....

55 سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغــه فيض وبرکت هـــــمه دئ ستا محمد
له عـــــدمه چي وجـــــود دهستۍ راغی
ستا له هسته را پيدا شـــــوه کل اشياء محمد
ســـــرچشمه يې د جـــــمله وو مخلوقاتو
ته آبخـــــوريې دا عـــــلی وو دادنا محمد
عـــــالمان دي وارثان دين پـــــه روښانه
تـــــرقيامته ستا د دين دي خيرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښايېږي چي بـــه ګډ شي پـه باغ ستا محمد
ربه روی د پاک نبي زه خـــــوارعـــاصي يم
عفوه غـــــوارم معتکف ستا د درګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــرمخلوق يي
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسما محمد
زه فقيرخـــــواريم دوعاګـــوی د مسلمينو
هـــــم دوا ړو علما وفقرا هـــم اوليا محمـــد[57]
په توحيد کښي مي صادق کـــړي ستا په مينه
(ملا امير محمد)[58] دي غـــلام ده هـم ګدا محمد
محمد اســـــم محضه زمـــــورډ نبي ده
پـــه نګين کښي نـــوشته دا نبيا محمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــومه کلمه ده
(ملا امير) غـــــريب ده ولي وارخطا محمد

❋❋❋

---

[56] مخوني = مخونه يې
[57] دا نيم بيتی هم د نورو نيم بيتيو په پرتله ځلورخپې زيات دئ
[58] دلته بايد (اميرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

تخت وبخت زموږ دباد شاه دې برقـــــراروي
پـــــه سراج الملت والدين ده مســـــمامحمد
دېردي عـــــمردا امیرحبیب الله خـــــان وي
ترســـــایه لاندي يې ناست امتيان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــري تـــرډېــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دباد شاه محمد
تل مشغول دکند هـــــــــــــاربه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــمانوقبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لـــــره يې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــومېږي ډېردخيال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحـــــال يې ګوره
پاس پـــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــه ســتادفـال کاغذ
نادیده پــــــرتامين شـــــــــومه جانانه
راستولی دي خــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــال برهــــم شي ستاپه مينه
(ملاامیر) مي نه غــــــواړي دسرومال کاغذ

[59] له نائب څخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نــــــــوره پیداد حبیب نـــــورکړ
بیاپیداده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تــــــراول اولین ده ترآخــــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــه منتظرد شــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهــــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مــــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلــــــــذت لــــــري ترقندوتــــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم یي
[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرويانو که ورګډ شوې
پاکـــــــيزه بـــــه ځني ځې لکه سپين زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشين هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجيم[67] (٢)انعام کړي
دامقام دهــــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحيد ترســــــــوزن ووزه که يکتايې
که دوتايې ځـــــان يکتای کـــــړه يک بشر
خدايه (ملاامير)عـــــامل دخپل بيان کـــړې
چي تېريږي تــــرتــــــــوحيد ســـــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرتړپايه خودبه کـــــــومه ګفتار
شيرين ګفتاردجانانکه شنيده کـــــــړم ياره
ترسرومال يـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سيمين بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هيڅوک
پټڼ په اورتل سوځي اوس پرماخواررا غی وار
ستادبهاربلبلان شيرين زبان دي ګــــــــويان
ليري دي ګــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وينم لار
رنځوريم زمـــــامقصودهته يې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش تراباشداین روش
من غـــــلام خدمتش مــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمــــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــار
عــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــــن زدست جان ای صنم
که دیداررااکــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکـــن ای بلبل آمدبتونــــــوبهار
چه ګناه کــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) غــــلام د دلبر ستاد درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــومه مران زکــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــوم د ځان پیغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یــــم که ســرتور
نام وننګ راخخه ورک شـــــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کــــور که خــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــراب د عقبا کور
د نیکۍ پـــه زراعت که ځان کــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــحاله هم غمــخور[70]
خــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــغموم په غـــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــه ولاړ تــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکـــــــړی د عشق اور
که یوزخم د خـــــطارا باندي جـــوړ شي
په یوه ګذار هـــــــزار کـــړم شل او کور
که محــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه ځــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــان کـــــړي پټ د زماني د شــروشور
یو ګــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غـــــواړه
(ملاامیره) یک بین شــــــه نه يي شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګــــــرزم مست خمار

[70] غمخورته یي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځــــان وجــــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعــــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــــه هــــرګ کښي
دهـــــوهــــــواوازنغمه کــړي واري‌په وار
دتــــــوبي ونه که هــــــرخــومېوه داره
زمـــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عــــــاشقانوځــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــــان سپاره پــــرحق ستار

***

ځان ببغم کــــــــړه له دنیاڅخه لکه مــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــــرمیدان باندي شــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســـــــریې شوځوړ
ربه راکاندي تــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبــــــــه ده تېرېده کــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عــــــــــاموخاصو، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب يـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسيراب کـــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوږ
چي هـــــــجران دي دوصال له مـــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــــږ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هـــــــــرشی وي لکه ګوږ
ســــــتادرباره دپاکانــــــودنيکانو
(ملاامير) ده ګناهـــــــــکارپـــــــه ګناه خږ

***

راشـــــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لـــــــه رقيبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پياز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــــرراڅخه فاش شـــــــو دزړه راز
ګـــــــوياني له خپله ســــــــــوزه دهرچاده
څه به وايم زمـــــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــردهـــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــــــه يې همت څـــه يې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عـــــــاشق پايواز
داميد په درياب غـــــــــرق لکه غـواص يم
دربه کله پـــه لاس راکــــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګــــــــــويامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاميره) ګــــــــــمنامي وخاکساري کــړه
خپل ځــــــــان بوله کم تــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: يورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشريحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــاډېر کېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریاد کـــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمــــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډی کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالــــــــوي بــــــند دقفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفـــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنــــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــــلاامیره) تاله خـــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــړم یــــــــم په هـراس
زمــــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکــــــړي مســــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــــدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکــــــــورهمېش ولاړددښــــمن آس
راداخل زماپه خــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخــــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قــــــوي دښمن لــــري خناس
ښه صفاکـــــــړه روح و زړه په ذکــروفکر
خپل دلبرلــــــــره ورځه صاف تــــرا الماس
هــــــرعامل به جزامـــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پــــربدوکـــړه تل پاس

***

خدای درکــــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســـــــتاپــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــواداړه پردښــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــم دقیانــوس[74]
ښه دولت لـــــــره زنانــــــــوته نګاه کــړه
پـــــــرپیره شـــه که سردي وي که تمــوس[75]
ترســـــــهاره بیداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــافل شوې پرتاږغ کـــــوي خروس
که دي دادولت نــــګاه کــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و اوپه غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــــــقابل دي نه وینــــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــــرنوعروس
تکلیفات د شـــــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لــــرګی نه کیږي ابنوس

***

په صیقل ســـــــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــــه نورغایب کـــــــړه بد خفاش
که صادق یې امــــــــرونهی کــــــړه محکمه
په قــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــــو باطله مــــــدعاددښمن نه کـــړي
مــــــــدعاددښمن دئ پـــــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــــــرع نسه[76] وخپـــل مــــــخ ته
ســـــــتاعیبونه به ښــــــــکاره شي بې تلاش
هــــــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــــه شرمنده وي مــخ یې خراش
هــــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تــــــرهـــــــــرچایي
هسي کــــــم یې ددنیاتـــــــــرادنی مــــاش

***

په حصول د مقصود تل ګــــــــــــرزي درویش
پرې بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلریش
ترک وهــــــــــــلي ده دنیاد خــــداې دوستانو
تر دنیا تېرشـــــــــــــو محبت د خدای وریپش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوي له تاپاته ګاووړمېش
طـــــریقه وعشق ته جــــــذب الـــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شــــــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـــم ده ساکرتابــــــه مسکورکړي
یک بیني ویک خــــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلــــــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
ښه بیان دجــــــذب عشق ده مــــــومنانو
(مـــــلاامیر) يې بیان وکـــئ[78] خیرانـــــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل یارنه کړې فــــــراموش
خپل یاربـــــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پــــــروانه که ددنیاپـــــــه خرید فـــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پرشرع مــــوافق وي
مخاف له شــــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــــامیندلی عشق پــــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعـــــــاشــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پــــــه طلب کښي
شب وروزد جفاز هــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیا پـــــرفـــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راخخه هېرد هــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شـــو د اورس[82] هــــم دحبش
ســــتادعشق په جامــوهسي مست خماریم
دناکــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتــــــه ولاړستاپه کـــوخه کښي
پرورځم مانـــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتــــه ولاړیــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خـــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــــوه تل پــــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بـــــــه درپیدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بـــــــه شې په دغـــــــه درکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه ببل په غـــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــــوک فنا شي
رب به ورکــــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نــــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نــــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکـــــــړه
ته مسلـــــــــــم یې نــــــه ولیدبن عاص
ددنیامـــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځـــــــــم لـــــــرمه عرض
که نــــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عـــــــــاشق یم منتظرســـــــتاودیدن ته
ستاپه دیدستاپـــــــــه رضالـــــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کـــــــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــــقصودپه زړه کښې نشته
پرعــــــــاشق باندي طلب دمعشــوق فرض
عــــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــــړي یوســـاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعي(یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولــــــــره لــــــــږاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

وخپل يارو تـــــــــه ژړاده زمـــــــافقط
تـــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
بنــــــــه مي يارښــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدار تـــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله ديداره هـــــــغه څوک دي
چي کافــــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــه جـــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېتي ماته شـــــــوې ملاده زمافقط

***

څـــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عــــــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــــړه بنه تـــــــــقوا واحتيـــاط[85]

---

[84] اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... بنه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځـــــای دکــــوچ وبارهیڅ باورنشته
وداناتـــــــه ده څــــــرګندلکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــه شي دباد په شـــــان پرپل صراط
هیڅ عــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســــــــره يې نــــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربــــــه څــــوکـــړي انبساط

***

دعشق بارزمـــــــاپه شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــاشقانوته يې دام دزلــــــــفوایښی
عاشق بند شــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعــــــــمل راته رقیب شوزمــــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــاه پـــــرتخت بالاده
وربي نه کـــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کـــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپوردعشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــــردیــــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقــرآن نوشت غلیــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره يې نه وای سروکاروا ختلاط

[87] په اصل کي ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلـــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــم دبــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــرارلرمه طمع
نابالـــــغ فـــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــان زمـــــــاده دزړه داغ
ســـــــتادعشق له غــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــان طلب کـــــوم دګلـــو
که مي ولــــــیدای دیـــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررو ښــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــرګلستان بلبلان ګـــرزي
کله ښــــــايي چي ورګډ بـــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطــرکـــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیځ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــــلو رجـــوع کله شي و عشق ته
عـــــاشقان د خپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســـــم کـــــړی نبـــه قسمت ده
کافـــــران به په عـــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــدو باندي سپک بار د طـــــاعت ده
سبب داده پـــــرمحــفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
دزاهـــــدو کفاف قــــــوت ولایموت دي
پـــــه زیادت يې حکـــــــم کبړي د اسراف
سرګــــــردان اهـــــل دنیا دي په طلب کښي
مـــــوړبه نه شي مګرخـــــاک شوشکم ناف
خـــــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مـــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــــادق یې له ګناه کـــــــړه ځان حنیف
په تـــــقوا وعبادت کـــــــــړه نفس ضعیف
د نیکانـــــــو محبت د ځـــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه د چا حریف
د جاهــــــــلو له صحبته بــــعید ګــــــرزه
په صحبت بــــــه د نیکانـــــــو شې لطیف

---

[89] ښايي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخــــــــــــله که دانایي
په خپل ځــــــان کــــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــوفـــــهم وکړه
هـــــرګفتن یي تــــــرمـــرجان و در ظریف
هــــــــرکامل له خپله ســـوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مــــــــلاامیر) کــــوي تصنیف

***

ماچي وخــــــــوړل دیــــــاردلاس تریاق
راځخه ورک شـــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشــــوه فـــــــراموشه
بیاپـــــه یاددیارشیرین دهــــــان بــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالـــــــم کښي
دعشــــــق آس مي خابک ولید تـــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کـــوځه وشو
داخــــــلاص پـــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جــــــهان شومـــه آفــاق[91]
په ظاهـــــرصورت مشغول یم له عـــــالمه
ذمیمه شــــــوله بدل پـــــه نیک اخلاق
(مــــلاامیر) ده مـــدرس دعشق په علم
دهــــــربیت ثواب دي[92] ډېــرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــتادوصل دګلشن زمـــــااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کي ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دې یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایم دهجران دلوی فراق
زه ترسروترمال وخپل جانان ته
خدای دي نه کاندي زما قول په نفاق
په ژړا سره زما بوتي کانې ژاړي
خلاف نه ده دمعشوق عاشق مشتاق
بدعمل زما حجاب دیارله مخ شو
ورکېده دي دحجاب په نیک اوراق
دتوحید په درياب غرق شه حجاب نشته
بښه وصال به دي روزي کاندي رزاق
دقسمت برخي وهرچا ته رسېږي
منتظرور ته ولاړدي تول عشاق
دوه جهان چي له تا هېرشوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خراسان ملک دعراق

***

بې جذب الهي به څوک پیدا کړي دزړه چاک
هغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سينه پاک
عامل دشریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامر کاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فضل درب وشي تابه کي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
محکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فرض (يې) پېتېده دي چي له تانه شي بېباک

94 کي = کړي
95 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا وو ګذشته ووپــــــــه داشان و
په درون کښي جوش خروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يي سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خـــــه ويل دي ترخوله خېژي
فقيران دزمــــــــاني دي مبتلا خه ورته شاک

***

مـــــن وعـــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــورغی سالک
پـــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريددي خپل شيخ بــــــولي پيرکامل
تابــــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصـــــل وکه

---

[96] دودوني = دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شــــــرط دمــريدی مي خپل يقين ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل يقين ځـــــوک وکه
ســــــتاد پاره بـــــه ناقص پيرشي کامل
هـــــرمــريددي وخپل شيخ ته تسليم کاندي
پـــــه دغـــــه تسليم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظيفه پـــــرڅان لازم کـړه
تقواخـــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــــوک بيان مي کـــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

رانښکاره شــــــوداشـــــنای حسن جميل
محسنات ددنيا شــــــوه خـــــوار وذليل
ښايستي ددوا ړو کـــــونـــــو سرکوزي که
چي بي ولـــــيدزمــــــادیار حسن اصيل
پـــــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
ځـــــــوک به نه وکي[98] سيــالي کثيرقليل
ترچشـــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهيږم چي قصيرشي که طـــويل
پـــــه طلب دخپل جــانان يــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــرق شم پــــه رودنيل
سرومـــــال زمـــــافديه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــادق شه مـــه کـړه تعطيل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زما دل
شین توتي د گلستان ده زما دل
له فلکه سنگ ریزي را باندي اوري
سرگردانه پرزمین هم پر اسمان ده زما دل[99]
خوب خندا را څخه ورک دیار په مینه
خود به ژاړي په طلب د خپل جانان ده زما دل
پر عاشق د معشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زما دل
غم د عشق را څخه هېر کړه نور غمونه
ستا له غمه سرگردان هم نالان ده زما دل
د ظاهر دښمن که زر توري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زما دل
بندي کړی دي د هجر په زندان یم
متنفر له اختلاطه د انسان ده زما دل
ځان ملبوس د بي ننګیه په لباس کړه
(ملا امیره) له جهان څخه ترسان ده زما دل

***

د ساقي له برکته ملک گلزار وینم
پر گلانو د بلبلو چونهار وینم
زه بلبل ستا د گلشن یم بل گلشن څه کوم
خزان نشته ستا گلشن همېش بهار وینم
هر گلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستا گلشن له هر اضرار وینم
عاشقان مي بلبلان دیار د باغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فرار وینم

99 تر دي نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي خلور خپي زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانـووارپه وارووینم
مـــــومنانومـــــومني پـــــه عشق پیداکړه
پـــــه عقبايي لـــــویه ګټه ددیداروینم
له دیـــــدارڅخه مـــــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مـــــقهوره دقهارووینم
نبـــــه شیرین بیان دعـــــشق ده (ملاامیره)
راشـــــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحـــــم درحمان ده لـــــوی انعام
جـــــماعت مي طـــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــــمونځ ونه کـــــړې بې امام
تارکان دجـــــماعت بـــــه شـــــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـــــم بدنام
تل درود واســـــتغفاروایـــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تـــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـــــړه
دښمن بند کـــــړه دخضوع پـــــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــــه که دانایي
محکومي تـــــه همېشه کـــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهـــــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــــاه هـــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــره ورځـــــم بې پـــــروبال یم
له دیدنه یې شـــــرمېږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام يم بېکاره د يار په کار کښي
کم همته بد هنره بد خصال يم
بندګي دي قبلوم پر دوه چشمانو
ياره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال يم
رقيبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستا دربار له درځم بند په جنجال يم
د رقيب له همراهۍ مي سل توبې دي
ناديده يارمين کړی پرشين خال يم
کيمياګر (دي) د کيميا په طلب ګرزي
د يار وصل زما کيميا په قيل وقال يم
عاشقان کيمياګران طلب د يار کړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال يم
د تغير تبديل لا رنشته زما و يار ته
په طلب يې دوصلت ودوصال يم
حيرانېږمه وځان (ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال يم
زه منکر له بندګۍ د نفس شيطان يمه
(ملاامير محمد) بنده د ذوالجلال يم

***

په ظاهر غريب ملا باطن ملنګ يم
په اسم ذات سره خوشبويه ترلونګ يم
لوی اقليم د مومن زړه ده بې پايانه
وربې[100] نه کړم له غماز سره په جنګ يم
که لښکر د دښمن ډېر ده هيڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پر پلنګ يم

[100] وربې = وربه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بــــي[101] تېنګــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوربانديي ناست یو
پري بي نه ږدم که هــرڅو په صورت ځورنګ یم
که وصــــلت له یاره غـــواړي لاړ د غــه ده
که مي تېنګه کــــــړه د لارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــوږ دین ترکل ادیانو
که عامـل د شریعت شــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــمه سور لکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــال طلب لازم پـــرمــــاغریب ده
د هجران په اوردي سوی خــــــوارپتنګ یم
هـــــمراهي دبي دینانــــو په کارنــه ده
بـــــهتر داچي له بي دینو څخه پــرځنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســـــــربه همېشه لکــه متنګ[102] یــم
د سراج الملت والدین بنــــــه دبدبــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعــــاګـــوی نه د پرنګ یم

***

کباب کـــــــړی دئ زمـــازړه اورد هجران
دغــــــه اورهــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــوض کښي وصال غــــواړمه جانانه

---

[101] بي = به يي

[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مــــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تــــرمیان
که عاشق لـــــره سـل روح دځان پیداشي
همګي به کي[103] فــــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصــــــودیې وي دلــبر، ژاړي حیران
هغه ځوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنــــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کــــــړي ددنیاپه ســـــــودوزیان
کل هـــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) دریاشـــــه پــــرسپین میدان

***

ستاله غــــــمه راتــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــادلبرمـــخ یې رنګین
محبت زمــــاوســــــیله ده ووصال ته
رقیبانــــــوراته کــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قــــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غــوښي چي په دیګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پـــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــــه ده پــــــه رتبه د کاملین
د خامــــــــانو خامکاري ســـــــوزوګدازده
تل بـــــــه ژاړي دی بـــــعید وي له تمکین
په بیان د (ملا امیر) هـــــــغه پـــــــوهېږي
چي ســــــالک وي پخته کارزړه يې وي سپین

***

پـــــــه تناب د زلــــــفوبند یــــــم د جانان
نـــــه خلاصېږم که ښند مــــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لــــــه رقیبه غـــــــمازنه شي
پـــــــرځــــــان وینمه پیره د تـــــورزلفان
شش طـــــــرفه فیوضات د جـــــانان اوري
خـــــــالي نه ده هیڅ آفـــــــاق زمین اسمان
عـــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــــواړي پروا ، نه کـــــړي په هجران
که نن ګـــــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامــــــــل شه همېشه ګـــــــرزه ترسان
نـــــــه حسب نــــــه به نسب د چا په کارشي
چي حـــــاضرشي د محشرپه لـــــوی میدان
خوشـــــــحالي د نیک عــــــمل ده ونیکانو
بد عـــــــمل بـــــــه غمګیني شي د عصیان
که رضاد جــــــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضا شو خه په کارحورو غلمـــان[104]
د رضــــــادي طلبګارزه خـــــــواربنده یم

---

[104] دا نیم بیتی ترنورو خلور خپي اوږدئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي یو غــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــه کارنـــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نـــــورغـــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مـــــخ ســـــــل حجابون
محـــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه
له مذکــــــوره تقــــوا کانــدي صالحون
په نصیب دعـــــاشقانـــــوعجزونیازده
دیارحب دعــــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــه وصل صادقــان دي
سمندرغـــــــوندي ساکـن اوربي مسکون
تـــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالــــــه اوردعــــــشق صابون

***

معشوقـــــان دعـــــاشقانـــوقاتلان
بي تقصیره ځني یـــــــوسي دل وجـــــان
په عالم کښي سرګـــــــردان ګرزي ګریان وي
بیایي قــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون دیارپـــــه مینه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحــــــرامه په دنیاکښې
دفـــــراق اوښکوترځـــــــان وګـــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــبره
سرومـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــه کـــــــوڅه دیارولاړبې نام وننګ وي
مـــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــــراســمان
پـــــه اول کښې محبت بیاګـــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردید پرمـــــــاشیرین ،تــــرقندمسرو
درقیب پـــــــه محبوسۍ بـــــه هیڅ بندنه شم
زه محبوس يــــــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چي يې تــــــــوري زلفي بیاپـــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســــــوزان په اند ښښنو
رقیبان يې راتـــــــه کښېنول پــــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکـــــــړو[106] پـــه سنګ رېزو
بـــــــدبختي درقیب داوه لــــــــه اوله
چي يې ذات دده پیداکـــــــړلــــــــه اورو
بیايې وکـــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پـــه کارنـــــــه شـــــــوعبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښـــــــمنان دپاک ایـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ په میان کښې دابرو
نن مجنون غوندي عذاب کړمه لیلو
ودربارته دي ملنګ پردوهه ناست یم
ولاړبه نه شم مګردیدراکړې خیالو
منتظردي ددیدن لکه بلبل یم
څوبه ګرزمه محرومه له کتو
یاره جوړه شکوفه په زمستان کړه
اوکه نه وي جان د باغ مي کړه خوشبو
جدايي دیارترخه وصال شیرین ده
که یوځله وصال کاندي نن پېرزو
عاشقان دي شهبازان دیارپه مینه
سرګردان دي پرزمین پرلویو غرو
ربه روی ستاددوستانو مي دروړی
عاشقان کړه منورپه انوارو
ستادعفو مقام پټ له هره چاده
(ملا امیره)عفوغواړه په زارو[107]

***

زما په زړه یاردعشق اورولګاوو[108]
بیا یې روح راخخه یووړغم یې نورولګاوو
خوشحالي دزندګۍ راپوري غم شوه
غم یې دروند ده هجران زورپرما پورولګاوو
دنفس باغ مي ستادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفو مقام پټ له هره چاده زما دلبره
ملا امیره عفوغواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پــــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شوډک عجب یې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاوحـــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شووبادشاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږوته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــــړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشــاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږجنګ ښخه ترسان دي
مومنان تـول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. دشاعر مراد به یا په سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدو خطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویا به نوپردرقدباندي دروسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ بردي د دين عقل يې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دين موږ غاوري کوو
قــــاتلان که مقتولان شو که پاته پر ميدان شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــريوسف ډېر ښايسته زمـــــــو ږ پيغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــز شمس و قـــــــمرو
غلبه د نــــــوريې تېره تـــــــهـــــرچاوه
په خـــــــوبانو کښې ځرګند لکه زيږلـــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه يې مــــــــثل پـــــــرزمين لکه نښترو
دکـــــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــومنانو مي نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــــران ددې مېوې بـــــه سربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دين کښي نه کړي
غـــــــافلان لــــــه خپله دينه ګاووخـــرو
دطاعـــــــت بارچې باباآدم پـــــه شــــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پـــدرو
مـــــــــومني ده نيکنامي دعـــــقباګټه
مـــــومنانوتېنګه کـــــــــړه که مي ضررو
دنبي پـــــــــردين ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپي رقيب ثابته نه شـــــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئينه دشــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــــه[112]

---

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بـــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کــــوته په دولت[113] ږکــه
ببغـــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپـــــــرخپل کــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګــــویاناست یې پرخپل تخته
دتــــــــقوا تبغ پـــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمـــن ســــــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــــــردانه له خپل نفسه ږبرعالم ده
(ملاامیره) جـــهادي شه مي پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجـــــهان کـــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــــرت لره تاوان که
پــــــــــرجـــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غــــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــــرځـــــان وګرېوان که
دصادق عـــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــــوق ته شي ظاهـــــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خـــــراب دمــــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چې دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهـــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که دانایې پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــــل ته نصیحت ږ برعـــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده یې له خــــــدایه بل رای نه که
چې توانګــــــــردقناعت په خــــــزانه شي
هیڅ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پــــــه نغمو اوازونه
یارزمـــــابي وفا پـــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تــــــرختلي خــــــارونه
دلبري دلـــــجويي رهبري دي غــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلـــــوي سودايي پــــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــــړه قــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پربندم سرمالونه
بنه جلال بنه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشــــــــوخنجرپـــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــديق ستارفيق ترهــــــمه وشفيق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــــو خــــــوبان افضلین مي جانــــان[116]
بهـــــتري مهـــــــتري پــــــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــق ترفــــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــردارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکــــړه پوښتنه
زمــــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شپېږداغـــــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخــــــــمونه دمـــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــــورتـــــه که دوادديدن ورکـړي
زمــــــادواده پرهېزي وکـــــــــړه پوښتنه
بيکاره غــــــلام دياريـــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمــــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخــــــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپــــــــــه زړه غــــــمجن يم
نن زمــــــاپرغمګيني وکــــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــه سپينه ږيره تل ژړاکــــــړي
راشه زمـــــــاپرغريبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عـــــــاشقان پـــــــه قتلـوي دايي هنرده
چي په برخه يي خـــــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه سـرده
هـــــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فکــره
ســــــــړی نه ده پـــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوریې ســـــوی په کلونو
چې وصـــــــال را بانـــدې راغی نن اختر ده
غـــــلامي مي په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسې نظر ده
وخـــــادم ته د مـــــــخدوم فیض رسیږي
هیڅ شک نشته د رســـــــول د خولې خبر ده
عـــــاشقان (یې) ودیدن ته هـــــوسیږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســــیم وزر ده
صادقان د یار پــــــه مینه هـــغه څوک دي
چې پـــــــه لاس (یې) همېشه د عشق دفتر ده
عـــــامـــــلان د شریعت مي فایضین دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پیغمبر ده
عـــــاشقان ترسرو مـــــــال ویار ته تېر دي
چې لیدلی یې جانـــــــان پـــه خپل بصر ده
دیار میني تور کـــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جـــــــــوړه کړې پر خپل سر ده
ګـــمنامي لــــــویه رتبه ده (ملا امیــره)[117]
اختلاط د زمـــــــاني ډېر شـــــــــور و شر ده

***

که وصال د اشنای غـــــــــواړې روڅ دغه ده
بیا خه نه شي د مــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چې راکب پـــــــرخپل مرکب یې
له مـــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښې څـــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لــــــوی مثال د ځ نیکې واخله لار بنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لویه رتبه ده ملا امیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غــــــافلان دیارله ذکره
لـــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پــــــرهـــــمت دزاهـــــدانو آفرین شه
نفس شیطان یې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي دپاک قـــــرآن مـــــوپه نصیب کړې
چي همېش زموږپه خـــــوله وردوظیفه ده
په نصیب مـــــــوشفاعت دپاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــوشحال کـړي وعده ده
له دي خپلي بـــــــدبختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعــــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملاامیر) مي درپاشي ډکــــې[119] ســــــینه ده

***

هغه خوک چي صادقـــــــان وي ستاپه مینه
محبت بـــې[120] هـــمېشه پــــــرخپل یاروینه
اول حــــــال دسالک دادئ اې دروېــــــشه
چي پـــــــه حب کي دخپل شیخ به فناه شینه
حقیقت دحب یې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي دپاک رســــــول په شــــرعه عمل وینه
دویم حـــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي دپاک نبي پــــــه حب کښي فــــــناوینه
دریم حــــــال فنافی الله بــــــولي طالبه
بې له یاره مـــــاســـــــوااکل ترک وهینه

118 بې کي = به یې کړي
119 ډکي = ډکه یې
120 بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وایي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وینه
هـــــــرچي لار د شـــریعت یې وي پرې ایښي
رهـــــــبر دده شیطان اورتـــي[121] ځکـــوینه
که باوردي پـــــــه آیات و حــــدیث کېږي
ملحدي پـــــه طــــــریقت کښي ډېره وینه
هــــــغه څوک چي مستقیم پـرشریعت شوه
پـــــه سپین مــــخ به آخرت لــره ورځینه
خــــــدایه عشق مي برابرپرشـــــریعت کړې
چي مـــــــقام د مـــوحدی مي روزي شینه
(ملاامیر) غـــــــریب صادق کړې ستا په مینه
امان راکــــــــــرې په توحید کښي له لعینه

***

ستا د هجران په اورو ســـوی ارامي غوا ړمــــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســــه دوایي غوا ړمه
دوامي وصل د جانــــــان ګنج نوري غوا ړمه
زه خوار مسکین یـم بې تسکین زه دلجویي غوا ړمه
ستا د محبت پـــه دریاب غرق صدف دري غوا ړمه
زه غواص تېر(یم) تـرخپل سر اجرت قوي غوا ړمه
له دوا ړو کــــــونو یم بېغم روښندلي غوا ړمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غوا ړمه
سیرو سلـــوک را باندي تېر شو مقبولي غوا ړمه
نفس و شیطان مي دښمنان ستا مــهرباني غوا ړمه
زمـــــامشرب د نقشبند پیرمجددي غوا ړمه

---

121 اورتي = اورته یې

122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقیرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنګیرزي[123] غـــلامي غواړمه

***

په خـــــوبانــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــادزړه محبه ګــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــــــوم پــــــردووچشمانو
ته یې نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانـــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــه همېش پـــــرخپل رب ګرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تـــــردوه جــــهانه
ته یې زمــــــادزړه ارمـــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم یې
باطن نـــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــمیشه فـــــــخرپه تاکاندي
تــــه ســــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زي = زه یې
[124] دغه بیت درې ځیې زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بيان دعشق کـومه وسالک ته يې ښيمه
مشتق لـه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هـغه شی ده چي غالب شي پرګياه
ذات دګياه ورک شي عشقيه مي پـراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګياه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
يو مي رحـماني بل شيطاني که دي باورشي
شيطاني هغه تـه وايي چي نقصان دشريعت وي
ناري تجلي ويني پـه غلط مي ګاوورخرشي
رحماني هـغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شـوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دووګـران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالـم به ترتېربرې هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوکـرم بيانونه
محتاج زه دوعـايم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاکـړي په دنياپسي روان دي
بيدارشئ مومنانـولوی سفرلرئ په مخه
نکيرمنکربه درشي سـوال جواب يې په ايمان دي
کامل که دي ايـمان وهيڅ دي وېره خطرنشته

[125] عشق پيچان يوراز ګياه ده، چي پرنورو ګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــړه په قدرت کښـــي[126]
ځلورښاخ (یې) ورپیدا کــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوي څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هــغه څوک دي
چي ترسروترمــــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې ځلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورېښنه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

[126] دا غزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخریې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســــرو مال قـــــربان زمـــــاترنبي کړي
(ملاامیر) غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیار جـــــفا پرو فـــــا بولي
(ملاامیر) فقیر مغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــــال نه شي بې ژړا عالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګریوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تــــــــردهان راځي
زماپه اوښکــــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پـــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــــرګلـــــو زیاتي تــــــماشه ده
چي مستغرق شــــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کــــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غــــــریب ګریان راځي

***

---

127 وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقيبان پــــــــه نصيحت مـــــــاخندوي
زه حيران يــــــم چي ژړاکـــــــړم که خنداکړم
نه پــــــوهېږم چي يارزمـــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــــرخندازمـــــــــاژړايــــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــــای چي ببغــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجـــــــرت ياردرکـــوي
داجــــــــــرت حساب مي خپلــــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصـــــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــه نيک وبدښکاره شي
داناپـــــــــان مي نيک پـــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاکـــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحــــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بيماران پـــــه زړه زخمي
ددېدن زکات غـــــــــواړي پــــه مسکيني
هيڅ حــــــاجت يي ددنيا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاريي وي جنت غــــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خـــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کــــــــړی ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هــــــــــرعـــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مــــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسيل بي بـــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده ددیـــارشــــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلې وې (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library